

národní
úložiště
šedé
literatury

**Assessing Writing – Hodnocení a metody výuky psaní v českých ZŠ a SŠ –
program konference**

Národní ústav pro vzdělávání
2018

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-379515>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 20.08.2022

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz.

“Assessing Writing“

Hodnocení a metody výuky psaní v českých ZŠ a SŠ

Národní ústav pro vzdělávání ve spolupráci s The British Council, Domem zahraničních služeb a AMATE – Asociací metodiků cizích jazyků pořádá celostátní konferenci „Assessing Writing“.

Termín konání: 30. 1. 2018

Doba konání: 9:30 – 15:00

Registrace účastníků: 9:00 – 9:30

Místo konání: Evropský dům (Jungmannova 24, Praha 1)

Konference je určena především vyučujícím cizích jazyků v základním a středním vzdělávání. Prezentace a workshop budou mít praktický charakter pro výuku cizích jazyků.

Účast na konferenci je bezplatná, občerstvení je zajištěno. Jednácím jazykem je čeština s výjimkou workshopu The British Council, který bude v anglickém jazyce (*úroveň B1 dle společného evropského referenčního rámce pro jazyky*).

Program:

- 9.00 - 9.30 Registrace účastníků, káva/čaj
- 9.30 - 9.45 Zahájení konference
- 9.45 - 9.40 Víme, co hodnotíme, když hodnotíme psaní? – Martina Hulešová
- 10.40 - 11.40 Hodnocení písemného projevu na 2. stupni ZŠ – Michaela Trnová
- 11.40 - 12.20 Hodnocení písemné práce v rámci státní maturitní zkoušky a metody nácviku psaní na střední škole – Eva Píšová
- 12.20 - 12.50 Přestávka na kávu, občerstvení
- 12.50 - 13.20 Erasmus+ a jeho přínos pro vzdělávání – Pavla Šabatková
- 13.20 - 14.40 Setting writing criteria with your students – Renee Selikowitz
- 14.40 - 15.00 Diskuse, zakončení konference

Anotace příspěvků

Víme, co hodnotíme, když hodnotíme psaní?

Martina Hulešová

Ve svém příspěvku se budu věnovat psaní jako důležité řečové dovednosti a komunikační aktivitě. V teoretické rovině se pokusím definovat konstrukt psaní jako nástroj myšlení a komunikace, jako předmět učení se, vyučování i hodnocení. Dále nastíním možné přístupy k hodnocení a testování psaní, různé techniky a jejich výhody i nevýhody a naznačím úskalí související s validitou a reliabilitou. V závěru shrnu kroky, které mohou napomoci k tomu, aby testování a hodnocení psaní bylo užitečným a smysluplným nástrojem.

Hodnocení písemné části maturit

Eva Píšová

Workshop seznámí učitele SŠ se současnými principy centrálního hodnocení písemné maturitní práce, pomůže specifikovat požadavky na jednotlivé slohové útvary a upřesní, na co se mají učitelé při přípravě svých maturantů zaměřit. Budou prezentovány metody a aktivity vhodné pro nácvik požadovaných dovedností.

Setting writing criteria with your students

Renee Selikowitz

We often expect our students to be able to write simply because we have given them some vocabulary and allowed them time to brainstorm ideas. Together we will explore some techniques for clearly breaking down what we expect, and actually teaching students “the how of writing”. These tried and practical techniques will be able to be used in your next lesson and the exercises and ideas can also be used with kids and adults.

Hodnocení psaní na 2. stupni ZŠ

Mgr. Michaela Trnová

PSANÍ A2

Žák napíše jednoduchý text (email) týkající se jeho samotného, kde popíše událost (nehodu), která se mu stala.

A) Zadání

Imagine you've had an accident. Write an (informal) email to a friend. Tell him / her what happened.

Say

- how the accident happened
- where and when it happened
- where you are now
- how you are feeling

Don't forget to start and finish the email in a correct way.

B) Očekávání

Obsah

Očekáváme, že žák

- napíše (neformální) email (dopis) kamarádovi / kamarádce.
- email vhodně zahájí (např. *Hi Mark, ... / Dear Jane, ...*)
- email vhodně zakončí (např. *See you soon, Tom. / All the best, Tom.*)
- odsadí pozdrav a podpis na konci (neočekáváme však, že email člení do odstavců)
- splní body zadání

Slovní zásoba (příklady, které uvádíme, jsou z prací žáků 8. ročníku)

Očekáváme, že žák použije vhodnou slovní zásobu:

- popis události (tj. nehody, úrazu), příp. místa, kde se nehoda stala – např. *car accident, broke, broken leg / arm / hand, road, bike, mountains, cottage, pain; yesterday, one hour ago, on Friday; immediately, serious, fast*
- kde se nyní nachází – např. *hospital, home, room, bed, doctor, nurse*
- jak se nyní cítí, příp. co jej čeká – např. *good, sad, happy, lucky, bored, boring*

Gramatika (příklady, které uvádíme, jsou z prací žáků 8. ročníku)

Očekáváme, že žák použije

- předpřítomný čas prostý
I've had an accident.
I've broken my ...

akceptujeme však také minulý čas prostý

I had an accident.

I broke my ...

- minulý čas prostý a minulý čas průběhový

I fell ...

I arrived home

... we immediately went to hospital.

I was going down ...

It happened yesterday while I was cycling.

- přítomný čas prostý, přítomný čas průběhový

Now I am lying in the hospital ...

Now I am writing this email ...

I feel good.

I am feeling fine.

I think I can go to school.

- může se také objevit budoucí čas (*I hope I will be okay.*) nebo *can / can't* (*I think I can go to school, I can't move my ...*)

- prostředky textové návaznosti – např. *when, while, because, so, but, and, then*

I had an accident. It happened yesterday while I was cycling.

Next week I will not go to school so I will be at home.

I'm in so much pain but I'm just hoping ...

I had an accident and now I have broken arm.

I think (that) I can go to school.

Then I go to the hospital.

C) Hodnocení

Hodnotíme **3 kritéria**, a to obsah, slovní zásobu a gramatiku.

Obsah – Hodnotíme, zda a do jaké míry žák splnil zadání a body zadání, např. zda napsal e-mail kamarádovi nebo kamarádce, e-mail má vhodný úvod a zakončení.

Slovní zásoba – Hodnotíme šíři slovní zásoby vzhledem k tématu, počet chyb a do jaké míry chyby ovlivňují porozumění.

Gramatika – Hodnotíme šíři gramatických jevů a prostředků textové návaznosti vzhledem k tématu, počet chyb a do jaké míry chyby ovlivňují porozumění.

Návrh hodnocení – stupnice

1 Žák splnil zadání a body zadání. Text vhodně zahájí a ukončí. Oslovení a podpis odsadí. Má širokou slovní zásobu a gramatiku vzhledem k tématu. Používá vhodné prostředky textové návaznosti. Dopouští se pouze drobných chyb ve slovní zásobě a gramatice. Tyto chyby však nebrání v porozumění.

2 Žák splnil zadání a většinu bodů zadání. Text většinou vhodně zahájí a ukončí. Používá prostředky textové návaznosti, gramatické jevy a slovní zásobu vhodnou ke splnění komunikačního záměru. Chyby ve slovní zásobě či gramatických jevech nebrání v porozumění, pouze ho ztěžují, chyby se však vyskytují častěji.

3 Je zřejmé, že se žák snažil splnit zadání, nezmínil však některé body zadání a nepoužívá prostředky textové návaznosti v dostatečné míře, případně se v nich dopouští chyb. Šíře slovní zásoby a gramatických jevů je omezená, žák se dopouští chyb, z nichž některé již mohou bránit porozumění.

4 Žák nezmínil většinu bodů zadání, písemný projev je omezený, tvoří neúplné věty či slovní spojení. Šíře slovní zásoby a gramatických jevů je malá, dopouští se chyb v gramatice a slovní zásobě a tyto chyby ve velké míře brání porozumění.

5 Písemný projev žáka není souvislý, není vhodně členěn, je nesrozumitelný.

Podmínky se na školách i v jednotlivých třídách na jedné škole mohou lišit. Jiné výsledky mohou mít žáci na nižších gymnáziích a na druhém stupni ZŠ. Podstatnou úlohu také sehrává dotace hodin a to, zda Vaši žáci začínají s anglickým jazykem v 1. či ve 3. třídě. Hodnocení, které Vám předkládáme, proto neberte jako závazné.

Příklady prací žáků 8. ročníku ZŠ (na začátku školního roku)

Příklad 1

Hi Ema,

This Friday, this accident happen. I was going down the slope in Italy and suddenly a deer ran over. I was in a shock, I thought I'm gonna kill the deer, although the deer didn't die, but bumed into it. Now I am lying in the hospital with my arm broken. I'm in so much pain, but I'm just hoping the deer is allright. All I know that the deer was also in a shock plus so much pain and ran away. Just wated to let you know this. That's why I can't go to you're birthday party this Monday.

Whishing you a Happy Birthday!

Obsah

Žák

- napsal (neformální) email (dopis) kamarádovi / kamarádce. ✓
- email vhodně zahájil *Hi Ema, ...* ✓
- email vhodně zakončil (*Whishing you a Happy Birthday můžeme vzhledem k situaci považovat za vhodný závěr*) ✓, ale chybí podpis!
- odsadil pozdrav ✓, podpis na konci však chybí!
- splnil všechny 4 body zadání ✓✓✓✓

Žák napsal neformální email kamarádce, splnil všechny body zadání, email vhodně zahájil, pozdrav i závěr odsadil, zapomněl však podpis.

Slovní zásoba

Žák

- v použil vhodnou slovní zásobu na popis události i místa, kde se nehoda stala, na úrovni A1 a A2, např. *arm, Friday, Birthday party, die (A1), kill, accident, hope, broken (A2)*, ale také slovní zásobu z vyšších úrovní, např. *go down, suddenly¹ (B1), deer (B2), slope (B2), bump into (B2)*.
- v použil vhodnou slovní zásobu na popis, kde se nyní nachází a jak se nyní cítí, příp. co jej čeká – např. *hospital, want, go (A1), lie (lying), pain, let you know (A2), wishing (B1)*

Žák prokázal více než dostatečnou šíři slovní zásoby, použil také nadúrovňovou slovní zásobu. V slovní zásobě na úrovni A1 se dopustil dvou chyb (*wanted, alright*), které však nebrání porozumění. Nepočítáme chyby, kterých se žák dopustil u slovní zásoby nad požadovanou úroveň (např. *bumped into, wishing*).

Gramatika

Žák použil

- v minulý čas prostý (např. *ran over, thought, didn't die, ran away, wanted²*), pouze jednou se dopustil chyby (*happened*)
- v minulý čas průběhový (*I was going down*)
- v přítomný čas prostý (*I know*)
- v přítomný čas průběhový (*I am lying*)
- *I can't go*
- *I am in so much pain*
- *I with my arm broken*
- *I this*
- *I a deer → the deer*
- v vhodné prostředky textové návaznosti *and, but (A1), that's why, I thought I'm... (A2), although, suddenly (B1)*

Žák se dopustil chyb na vyšší úrovni (např. *all I know is*).

Neočekáváme, že by žák použil nepřímou řeč (vzhledem k požadované úrovni) a předpřítomný čas (vzhledem ke kontextu textu).

Žák prokázal dostatečnou šíři gramatiky, dopustil se pouze dvou chyb na požadované či nižší úrovni (*you're → your, happened*). Tyto chyby však nebrání porozumění, pouze ho ztěžují.

Příklad 2

Hi Jirka,

I had an accident and now I have broken arm. It happened yesterday while I was cycling. I cycled in a park just for fun. At one road there where a lot of trees on sides of that road. I was fast. At one moment a cat get in my way and I immediately turn right to the tree. I fell from

¹ můžeme také zahrnout do gramatiky – prostředky textové návaznosti

² chyba zahrnuta do slovní zásoby

my bike and realise I can't move with my arm. I took my bike to other hand and went fast home. I arrived at home and tell it my mum, we went immediately to hospital. As we saw, it wasn't so bad but not so good. Now, I'm writing this email with one hand almost ten minutes. Next week I will not go to school so I will be at home. I feel good so I think I can go to school but mum don't think that way. Can you please send me work and homeworks that you'll do in schools please? Your friend,

Vojta.

Zadání

Write your personal profile for a website.

- Introduce yourself and your family.
- Write about your school. Say which subjects you like / don't like.
- Write about your hobbies and free time activities.

Start like this:

Hi. My name is.....

Learning to Teach Writing

Renee Selikowitz

I am often approached by teachers who tell me that despite having brainstormed ideas and taught vocabulary for an entire lesson, the writing they have then received from their students was very poor.

If students are going to learn to write, we as teachers need to know how to teach writing and how to give meaningful feedback.

To learn to write, students need to be taught what the component parts of a piece of good writing are. These need to be isolated and practised individually.

This means that to be effective teachers of writing, we need to teach writing iteratively – we need to take apart the building blocks and teach them one at a time, making sure each is understood and practised, before putting it back together. Luckily, “writing is reading” (as “speaking is listening”) so for example, existing texts can be very helpful in understanding how both cohesion and coherence work.

Moreover, students need to know what is being tested, and how to self and peer assess. To produce better writing, they need to be able to identify for themselves what it means to do a good job. The more they understand the criteria, the more control they will feel they have.

This kind of evaluation enables students to really internalise the characteristics of what a piece of quality writing means, and like any other skill, it needs to be taught and practised.

Furthermore, writing is a process and not a one-time event, which means that students need to be given multiple opportunities to get it right.

We all know that when we engage in conscious thought about what we are doing, this kind of reflection enables us to become more critical and responsible learners. It also allows us to feel more secure, so it seems important to make sure that we are spending sufficient time on teaching our students how to give focused and helpful feedback, as well as allowing them time to redraft their work. If the end results show improvement that they can be proud of - and keep as a model for future work - something fundamental is being learnt that can be transferred to other pieces of writing, and real teaching is taking place.

Mohou mezinárodní projekty Erasmus+ pomoci při výuce psaného projevu?

Pavla Šabatková, Dům zahraniční spolupráce

Mezinárodní projekty partnerství škol realizované v rámci programu Erasmus+ jsou založené především na vzájemné spolupráci na společném tématu. Nedílnou součástí těchto projektů jsou také mobility žáků a učitelů. Žáci partnerských škol se vzájemně navštěvují a při setkáních pracují na společných projektových výstupech. Do takových projektů se zapojují mateřské, základní i střední školy. Každoročně se jich realizuje v České republice zhruba 100 a díky nim se v každé výzvě podívá na 2000 žáků základních a středních škol do zahraničí. Partneři jsou školy z celé Evropy, nejčastějším komunikačním jazykem je angličtina.

Partnerská setkání v rámci projektů spolupráce Erasmus+ podporují především rozvoj komunikativních kompetencí žáků, kteří mají možnost se setkat s cizím jazykem v reálném prostředí. Setkávají se s různými přízvuky, výslovnostními variantami či nepřesnostmi. Rozvíjí se tak jejich schopnost porozumět cizojazyčnému projevu. V reálném prostředí komunikují se svými zahraničními spolužáky, diskutují nejen o projektových tématech, ale i o tématech, která jsou jim blízká. Přirozenou cestou si tak upevňují větné konstrukce, rozšiřují slovní zásobu - a především se rychle zbavují strachu z komunikace v cizím jazyce. Při tvorbě společných výstupů (prezentací, brožur, plakátů apod.) poté žáci a studenti vytvářejí psané texty v cizích jazycích, čímž si také zlepšují své schopnosti vyjadřovat se pomocí psaného projektu.

Ještě více přispívají k rozvoji psaného projevu mezinárodní projekty realizované online, s využitím internetu. Cílem těchto projektů nejsou partnerská setkání, ale komunikace a spolupráce projektových partnerů.

Online projekty jsou realizovány v rámci aktivity eTwinning. Tato největší evropská komunita učitelů (v září roku 2017 překročila hranici 500 000 registrovaných) umožňuje žákům a učitelům pracovat v bezpečném prostředí virtuální třídy TwinSpace. Zde mohou společně komunikovat, vytvářet a sdílet projektové výstupy. V rámci projektu vznikají texty různé povahy a délky i charakteru, které vytvářejí jednotliví žáci (např. představování sebe, své rodiny, koníčků), skupiny žáků (např. představování své školy, města) a dokonce i všichni projektoví partneři dohromady (společné psaní příběhu, ebook či e časopis).

V roce 2016 byl evropskou cenou eTwinning oceněn projekt World War I, realizovaný na Gymnáziu Vysoké Mýto. Cílem bylo nejenom připomenout si historické události, ale také podívat se na válečné utrpení, jak bylo zachyceno v denících pamětníků, v dokumentárních filmech či beletrii. V rámci projektových dnů, kdy byla výuka v jednotlivých předmětech zaměřena na válečnou tematiku, shlédli žáci filmy „Na západní frontě klid“ a „Šťastné a veselé“, vytvářeli kvízy a diskutovali o nich. Vyvrcholením byla aktivita v transnárodních týmech zaměřená na napsání fiktivních dopisů z fronty a na frontu – nejprve žáci vyhledávali na internetu skutečné dopisy, ty četli a analyzovali. Následně v mezinárodních týmech vytvořili fiktivní rodinu, jejíž jeden člen odešel na frontu. Společně pak vytvořili sérii dopisů z a na frontu. Komunikačním jazykem byla angličtina, vzniklé dopisy byly publikovány na webu projektu <http://projectww1.webnode.cz/letters/work-in-transnational-teams/>

Projekt Story Time žáky Gymnázia Christiana Dopplera v Praze i jejich spolužáky z Francie, Turecka a Norska k tvůrčímu psaní vybízel již svým názvem. Žáci nejprve společně pracovali na tvorbě osmi příběhů, každý jiného žánru. Když byly příběhy hotovy, každá skupina vybrané z nich dále zpracovala, např. formou komiksu či filmu - <https://twinspace.etwinning.net/32971/pages/page/185378>

Posledním příkladem projektu zaměřeného na kreativní psaní je Shülerstift, projekt realizovaný v němčině na Cyrilometodějském gymnáziu v Prostějově. Cílem bylo vytvořit společně online noviny,

kteře by měly ukázat zájmy mladých v různých zemích, např.: školský systém, zájmové kroužky ve škole, způsoby trávení volného času, kultura mladých apod. Žáci psali články, vytvářeli statistiky, pořizovali vlastní fotky, pokusili se o reklamu města a země, přidali jsme něco pro volné chvíle (hádanky, kvízy, sudoku) - <https://twinspace.etwinning.net/24385/home>.

V rámci aktivit programu Erasmus+ pro školy se mohou vzdělávat také učitelé. Např. Střední škola designu a umění, knižní kultury a ekonomiky Náhorní, Praha realizovala v letech 2015–2016 projekt mobility osob s názvem „Kreativní učitel – kreativní žáci“, jehož cílem bylo umožnit učitelům vzdělávání v oblasti tvůrčího psaní. V rámci tohoto projektu, který v roce 2017 získal Evropskou jazykovou cenu Label, vycestovali postupně na kurzy do Velké Británie tři učitelé školy, kteří se zaměřili na tvůrčí psaní, kreativitu a literaturu. Po návratu učitelé zpracovali výukové materiály využitelné nejen v předmětu Tvůrčí psaní, ale také v dalších humanitních předmětech a také uspořádali semináře pro učitele okolních škol. Tyto materiály i další informace o projektu jsou publikovány na webových stránkách školy <http://www.ssnahorni.cz/erasmus/>.

Jak se zapojit do mezinárodních projektů partnerství?

V České republice je program Erasmus+ administrován Domem zahraniční spolupráce (DZS), který působí jako národní agentura pro tento program. DZS zároveň působí i jako Národní podpůrné středisko pro eTwinning, které koordinuje aktivity, které v rámci eTwinningu v ČR probíhají. DZS pravidelně pořádá semináře, školení a konference pro učitele, kteří mají zájem o mezinárodní projekty. Tyto akce jsou zdarma, učitelé se na ně mohou přihlásit a dozvědět se více informací o možnostech, které jim DZS a tyto programy nabízejí.

Kde získat více informací:

Erasmus + - projekty mobility osob - <http://www.naerasmusplus.cz/cz/mobilita-osob-skolni-vzdelavani-ms-zs-ss/>

Erasmus + - strategická partnerství - <http://www.naerasmusplus.cz/cz/projekty-spoluprace-skolni-vzdelavani-ms-zs-ss/>

eTwinning - www.etwinning.net, www.etwinning.cz